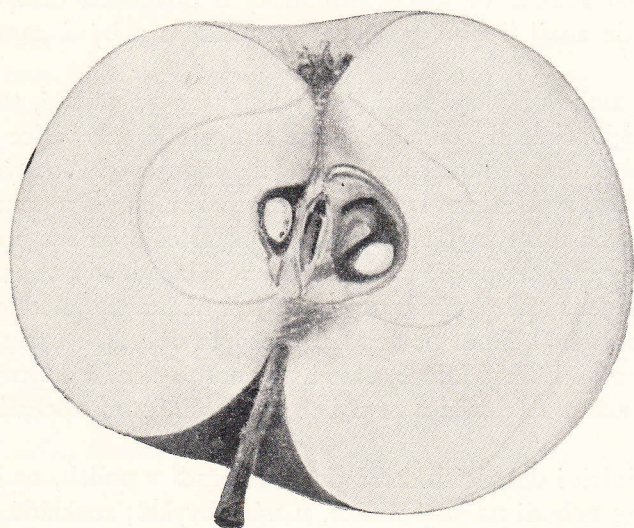
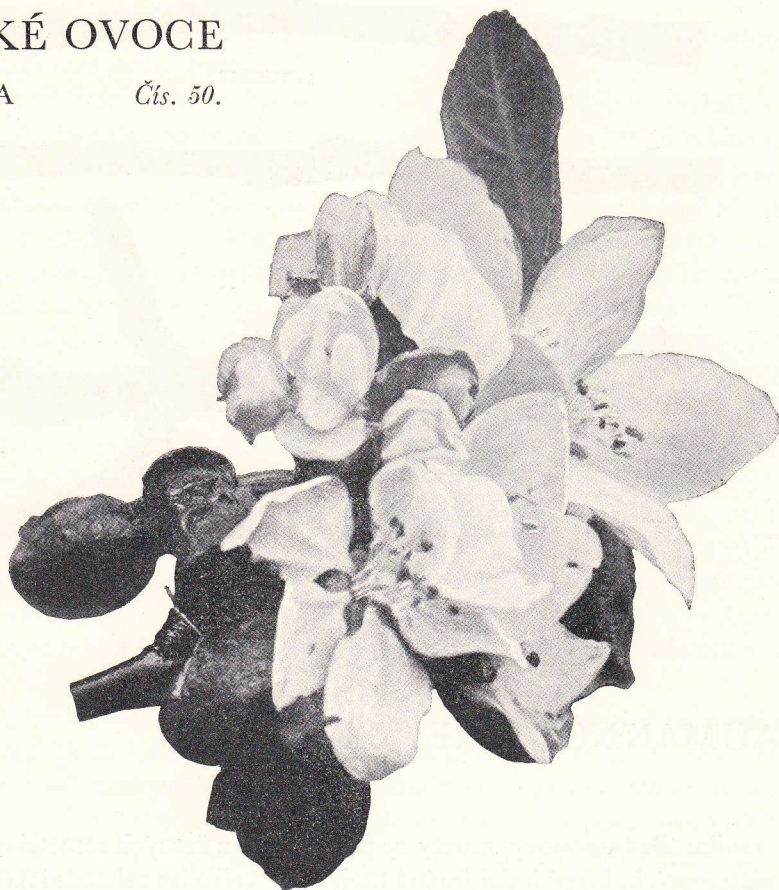


Jan Říha ČESKÉ OVOCE

JABLKA

Čís. 50.

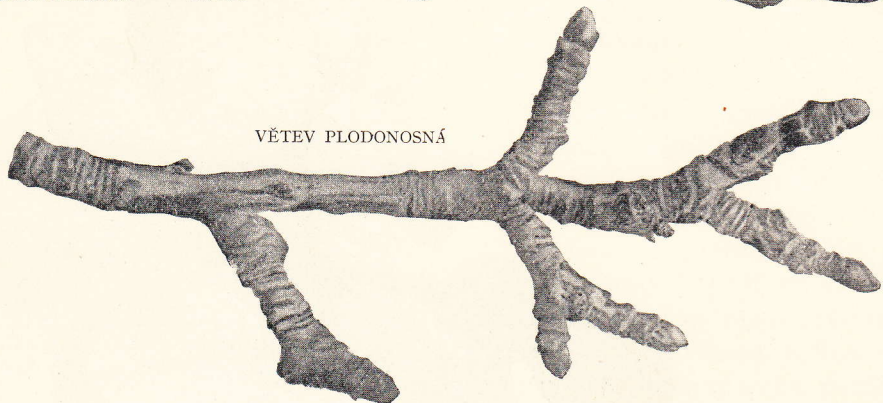


BAUMANNOVA RENETA

Baumann's-Renette – Reinette Baumann



LETOROST



VĚTEV PLODONOSNÁ

BAUMANNOVA RENETA

O vzniku Baumannovy renety se píše, že jest z četných semenáčů Van Monsem v Belgii vypěstovaných, který jí dal jméno majetníka velkého zahradnického závodu v Bollwilleru (Bollweiler) v Horním Elsasku, Baumanna. Kdy k nám byla zanesena, určitě se neví, ale stalo se tak asi nedlouho po jejím vzniku a že děkan Rössler obdržel ji již v roce 1819 od Dra Diela, lze mítí za to, že on byl prvním jejím šířitelem. Rozšířila se všeobecně a jest doporučena podle posledního šetření ve všech klimatických obvodech českých k všeobecnému vysazování. Málokde znají ji však pod pravým jménem a bývá zaměňována s jinými červenými jablky.

Daří se jí v každé půdě, v které mohou jabloně růsti, ať již jílovité nebo písčité, tato však musí býti propustnou a nesmí jí scházeti vláha. V každé lepší půdě pak velice se vděčí a v hluboké, teplé, dává poměrně nejchutnější plody. V nepropustných, krutých jílech jen krní, rakovatí a brzo odumírá. Poloha jest jí vhod každá, teplá i chladná a pokud známo, daří se jí u nás na chráněných místech ještě ve výši 500 *m*, kdežto dále k jihu, na př. v Korutanech, i v 800 *m*. Plody drží tak pevně na stromech, že ji lze sázeti i na místech zcela otevřených. Veškeré uvedené dobré vlastnosti, pak její neúnavná plodnost doporučují ji k vysazování v počtu nejhojnějším, ne snad že by byla dobrá, k tomu jí schází mnoho, jest však skvěle červená a to láká kupce, dále i vlastnost, že snáší dopravu bez pečlivého obalu a pomačkaná místa zaschnou a není jich znáti, činí z ní obchodní jablko prvního řádu.

Nejlépe se hodí do souvislých polních i domácích sadů, do stromořadí v polích, na široké cesty a silnice, naproti tomu se nehodí na užší silnice, u nás obvyklé; rozkládá se a vadí pak provozu. V domácích neb vůbec hrazených zahradách lze doporučiti pěstování krsků na duzenech šlechtěných a ponechaných volnému vzrůstu, velice se na nich vděčí. Přízpusobuje se tvarům uměle vedeným, palmetám, i na věncoví, k výchově posledních se musí použítí stromků šlechtěných jen na jánčatech. Za vhodných okolností i v špatnější půdě zůstává úplně zdravá a při svěžím vzrůstu až do pozdního věku; plísňě

neb jiné choroby jí neškodí, zato trpí mšicemi a jiný hmyz, na př. obaleč jabloňový, zvláště ji vyhledává a zkazí množství plodů.

Ve školkách rostou stromky bujně, zdravě, kolmo do výše a odlišují se od jiných zvláštním kovovým leskem svých listů. Později, na místo vysázeny, se rozvětvují mohutně v koruny zprvu vysoké, pak se postranní větve rozkládají a tak nabývají koruny širokého, polokulovitého tvaru. Větve obrůstají velice hojně postranními větvemi, tyto pak hojně plodonosnými větvkami. Roditi začínají dosti brzo, pátým až šestým rokem po vysazení; jak jednou začnou, plodí pak obvykle vždy druhým rokem velice hojně, často až přespříliš a není-li půda velmi živná a dostatečně vlhká, zůstanou plody příliš malé. Krsky na jánčatech plodí velice brzo, na duzenech o dvě až tři léta později, plodí však velice hojně. Zůstávají až do pozdního věku při svěžím vzrůstu, plísň jim neškodí a rakovina se objevuje jen na stromech rostoucích v nepříznivé půdě.

Letorosty narůstají štíhlé, téměř rovné, pod oky se málo prohýbají a jemná, černavá plst je pokrývá většinou řídce, po otření se lesknou, mají barvu hnědě červenavou a velmi jemný, stříbřitý závoj je pokrývá zcela řídce, nejvíce na dolní polovici. Žlutavé, velmi jemné vyvstalé tečky, se rozptylují dosti četně, ač nenápadně. Silně vyvinutá oka přiléhají, šedá plst je pokrývá a jsou na patkách o málo vyšších než oka, zcela krátce prohnutých, s třemi mohutnějšími žebérky. Květních poupat se vyvinuje na krátkých špičkách množství, jsou středně veliká a štíhlá, mají šupiny červenavě hnědé a zcela málo chloupkované. (Viz obraz.)

Prostředně veliké listy, rozložené a tmavě zelené, mají zvláštní kovový lesk, spodní stranu málo vlnatou, bývají dlouhé asi 100 mm, široké 63 mm, vejčité, do špiček se zužují krátce a prohnuté, kraje mají nestejně dvojmo, drobně okrouhle vroubkované, řapíky dlouhé 20—25 mm s malými, kopinatými palisty. Na plodonosných větvkách bývají listy delší a spíše užší, mají kraje ostřejší, avšak přece tupě zoubkované a slabší, delší řapíky.

Stromy vykvétají pátý až šestý den jabloňového květu a kvetou vždy velmi bohatě a tmavě karmínová poupata dodávají jim nádherného červenavého vzhledu. Jednotlivé květy, široké asi 46 mm, bílé a hojně růžově stíněné, jsou sestaveny z plátků vejčitých, dosahujících se vzájemně. Vůči pozdním mrazům jsou zcela otužilé a nezmrzájí více než jiné. (Viz obraz.)

Přiložený barevný obraz, podle plodů se starších, vysokých stromů rostoucích v okolí Chlumeckém, znázorňuje pěkně vyvinuté plody ve váze 180—200 g, mnoho plodů jest menších, těžkých asi 150—160 g, naproti tomu s krsků mívají až 225 g. Bývají vždy zploštělé, takže poměr výšky k šířce se jeví asi jako 65 × 78; jedna strana bývá nižší.

Poměrně malé kalíšky, zelenavé a chloupkované, pootevřené, jsou sestaveny z ústů dosti širokých, které u spodu k sobě nedosahují, proti sobě se kloní, pak se vztyčují, mají zcela krátké, suché špičky jednotlivě ven převislé a vězí v širších, hlubších a drobně žebérkatých jamkách; vzniklá zde žeběrka mírně hrbolejí kraje jamek, zcela ploše přes celý plod se táhnou a zcela mírně hranatější jeho kulatost.

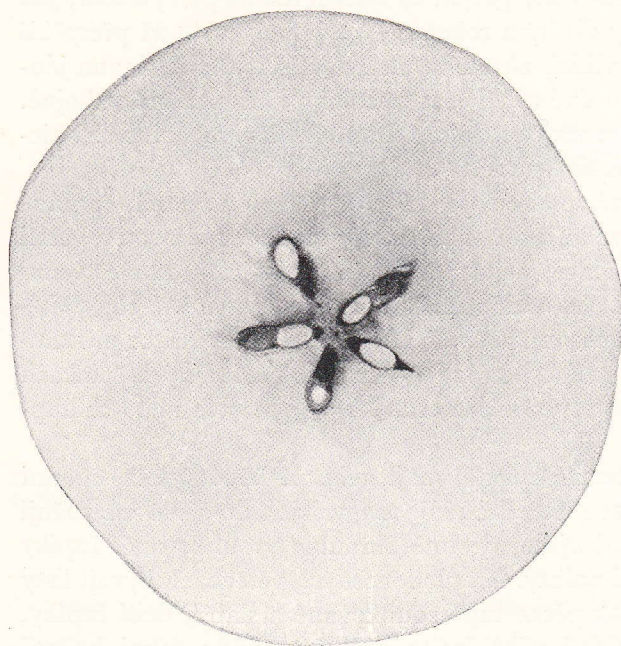
Silné, dřevnaté, chloupkované stopky jsou asi tak dlouhé, že jamky o 8—10 mm přechínávají. Jamky bývají poněkud nerovné, široké a hluboké, hruběji porezavělé; rez se rozptyluje paprskovitě často široko kolem.

Hladká slupka se leskne, nebývá kluzká, má zprvu zelenou a rudou barvu, později až pěkně zlatěžlutou, z čehož však mnohdy jest málo co viděti, bývá z většího dílu krásně tmavě červená, v této nezřetelně tmavěji pruhovaná a žíhaná, červeň se rozptyluje na zastíněnou stranu pěkně mramorovaně; mnohé plody bývají jasněji pruhované, mezi těmito jen červeně postříkané a část zůstává žlutá, často neúhledně žlutavě zelenavá. Rživé tečky, jednotlivě i hvězdičkovité, často bělavě ovroubené se rozptylují nenápadně, ve rzi se ztrácejí, místy, zvláště na spodní části, bývá stříknuta drobná, místem i hustější rez.

Bílá dužnina, pod slupkou více žlutavá, jemná, zprvu chruplavá a později měkčí, jest

hojně šťavnatá, velmi lehce voní a má chuť nakyslou, slabě zasládlou, lehce kořenitou a osvěžující, celkem dobrou.

Podkališní nálevkovitá rourka jest zcela krátká, od ní se táhnou žlutavě zelená vlákna, obklopující jaderník. Jaderník má osu dutou, do které se pootvírají po stěnách hladká, neb jen zcela málo natrhaná pouzdra šterbinou. Každé pouzdro chová jedno až dvě prostředně velká jádra, dlouze zašpičatělá a hnědá.



Vhodná doba k česání jest prvá polovice října, kde to dovolují poměry, aby se mohlo ovoce déle na stromech ponechat, jest lépe česati později, chuť zlahodní a není tak kyselá. K jídlu dospívá obyčejně k vánocům a plody udrží v příhodné místnosti chuť i šťávu až do května aniž vadnou. Nastúl se hodí jen tam, kde jsou oblíbena jablka zabřesklá, zato v kuchyni se ho používá s oblibou. Jeho červená barva, pak i okolnost, že dopravu dobře snáší bez pečlivého balení, činí je v obchodě velmi hledaným.

Bláha o něm poznamenal: Není vybíravé na polohu, ale půdu žádá hlubokou a výživnou. Ovoce jest trvanlivé, krásné a skoro dobré.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji se chová pod jménem Reneta Baumanova čís. 303.

Popisy lze nalézt: Thomayer „České Ovoce“ čís. 33, Reneta Baumanova, „Moravské Ovoce“ čís. 34 též tak, „Časopis čes. zahradníků“ 1887 str. 142, „Handbuch der Obstkunde“ čís. 226, „Pomol. Monatshefte“ 1904 str. 25, Engelbrecht „Deut. Apfelsorten“ čís. 435, Baumann's Reinette, „Obstcabinet“ Baumann's rothe Winterreinette, „Deutschland's Obstsorten“, Lucas „Die wertvollsten Tafel- und Handelsäpfel“ čís. 86, Baumann's Renette, Jankowski „Sad i ogród owocowy“ str. 358, Reneta Baumanna, Leroy „Dictionnaire de Pomologie“ čís. 371, Reinette Baumann.

Dále jsou známa vedlejší jména: Jablko římské (na Moravě), Prasmila Baumanniana, Baumann's Red Winter Reinette, Baumann's Winter-Renette, Couronne des Dames, Gros Pigeonnet, Reinette de Bollwiler.



BAUMANNOVA RENETA – *Baumann's Renette.* – *Reinette Baumann.*